

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΨΤΗΝ

ΣΥΝΔΙΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ

Ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου ἕως 1 Ἰουλίου
Ἑσωτερικοῦ δρ. 6. — Ἑξωτερικοῦ φρ. γρ. 8.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΜΙΧ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ

Ἀναπλάσεως καὶ ἐκδόσεως τοῦ Χρυσοστόμου
ὁδὸς Φιλέσσας, 5, παρὰ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ σύστημα τῶν αὐτοκεφάλων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ὑπὸ
Α. Διαμβίου Κυριακοῦ. — Εὐαγγελικὴ Περιχοπὴ τῆς Κυριακῆς
10 Ἰουνίου. — Ὁ ἀπόγονος τοῦ πύθγκου. — Τηλεγραφήματα Ἀνα-
πλάσεως καὶ τῆς Α. Θ. Π. Ἱωακείμ τοῦ 1^{ου}. — Τμήμα τῆς Ἀνα-
πλάσεως ἐν Λεβαδείᾳ. — Δωρεὰ ὑπὲρ τῆς Ἀναπλάσεως. — Θεῖον
Κήρυγμα τῆς Ἀναπλάσεως.

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΩΝ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Α΄.

Συγχάνεις ἐπαναλαμβάνεται παρὰ ἀγνοούντων τὸ πνεῦμα
τῆς διοικήσεως τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἱστο-
ρίαν αὐτῆς ἡμετέρων καὶ ξένων, ὅτι εἶναι κοινὸν καὶ ὁλέ-
θριον ὅθιεν τὸ σύστημα τῶν αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν καὶ
ὅτι θὰ ἦτο κανονικώτερον καὶ συμφυρώτερον τῇ ἀνατολικῇ
Ἐκκλησίᾳ, ἢ κατὰ τὸν τύπον τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας ὁ
Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως εἶχεν ἀνωτάτην τιμὴν
δύναμιν καὶ διηύθυνεν αὐτὸς ἀμέσως ἀπὸ Κωνσταντινουπό-
λεως τὰς Ἐκκλησίας τῶν διαφόρων ὀρθοδόξων λαῶν, ὅπως
ὁ Πάπας διευθύνει ἀπ' εὐθείας ἀπὸ Ῥώμης τὰς καθολικὰς
Ἐκκλησίας ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου. Τοῦτο θὰ εἶδιδε δὴθεν
δύναμιν εἰς τὴν ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἡ ἐνότης αὐτῆς
θὰ ἦτο μεῖζων ἢ νῦν, θὰ ὑπῆρχε δὲ μεγαλητέρα ζωὴ ἐν
αὐτῇ καὶ αἱ κυβερνήσεις τῶν διαφόρων ὀρθοδόξων λαῶν
δὲν θὰ ἐπέεζον τὰς Ἐκκλησίας, ὅπως νῦν πράττουσι.
Τὴν ὁλὴν καὶ ἡμᾶς πεπλανημένην ταύτην γνώμην, τὴν
ἐλέγχουσιν τελείαν ἄγνοιαν τοῦ τρόπου τῆς διοικήσεως τῶν
ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων κατ' ἀν-
τίθεσιν πρὸς τὴν διοίκειν τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, καθὼς
καὶ τῆς ἱστορίας ἐν γένει τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐπανε-
λαμβάνει ἐν τῷ τελευταίῳ συγγράμματι αὐτοῦ ὁ Ἐντυπώ-
πῳς ἐξ Ἀγκτολῆς καὶ ὁ γερμανὸς Γκέλτσερ, καθηγη-
τῆς τῆς Γέννης, ὧν περίληψις ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ «Ἀστει»
τῶν Ἀθηναίων (').

(') Ἡ προῦσα διατριβὴ δόναται νῦν θεωρηθῆναι ὡς ἀπαιτησις εἰς
τὸν κ. Γκέλτσερ.

Διὰ τῶν ἐπομένων θέλωμεν πειραθῆναι ἀποδείξωμεν ἵνα
ὅτι τὸ σύστημα τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἦτο τὸ
ἀρχαιοτάτον καὶ τὸ ἐπικρατέστερον ἀνέκαθεν ἐν τῇ
ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ὅτι ὅτι ὅχι μόνον δὲν εἶναι
κοινὸν καὶ ὁλόθριον, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἄριστον καὶ
πολλῶν καὶ ἀνυπολογίστων καλῶν πρὸξενον, τὸ
μόνον σῶζον καὶ ἀπὸ τοῦ παπικοῦ δεσποτισμοῦ τοῦ ὑπερ-
βολικῶς συγκεντρωτικοῦ καὶ διὰ τῆς υπερβολικῆς ἐντογ-
σίας τοῦ κέντρου καταπιέζοντος τὰς ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίας,
καὶ ἀπὸ τῆς ἀποσυνθέσεως καὶ ἀναρχικῆς καταστάσεως
τῆς προτεσταντικῆς Ἐκκλησίας, ἥτις, στερουμένη ἐντελούς
κέντρου τινός, ἀπώλεσε πᾶσαν ἐνότητα καὶ τείνει εἰς τε-
λείαν ἀποσύνθεσιν ἵνα καὶ τῶν ἀενάων διαιρέσεων καὶ διχο-
στασιῶν αὐτῆς.

Τὸ σύστημα τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἦτο
τὸ ἀρχαιοτάτον καὶ τὸ ἀνέκαθεν ἐπικρατέστερον ἐν τῇ
ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἰδωμεν πρῶτον πῶς διφερόντο αἱ Ἐκκλησίαι κατὰ
τοὺς τρεῖς πρῶτους αἰῶνας, πρὸ τοῦ μεγάλου Κων-
σταντίνου. Πάντες αἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἱστορικοὶ εἶναι σύμ-
φωνοι περὶ τοῦ ὅτι κατὰ τὴν πρώτην ἐκείνην καὶ ἀρχαιο-
τάτην ἐποχὴν ἐκείνη ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίας, ἐκείνης ῥω-
μαϊκῆς ἐπαρχίας ἡ Ἐκκλησία ἦτο αὐτοκέφαλος οὐ μόνον
ἐν τῇ ἀνατολικῇ ῥωμαϊκῇ κράτει, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ δυτικῇ.
Οὕτως αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Αἰγύπτου, τῆς Συρίας, τῆς Με-
κρῆς Ἀσίας, τοῦ Πόντου, τῆς Θράκης, τῆς Μακεδονίας,
τῆς Ἀχαιίας, τῆς βορείου Ἀφρικῆς, ἥτις ἐπέκειντο ῥωμαϊ-
κὴν ἐπαρχίαν μετὰ κέντρου τῆς Κερκυρόνης, αἱ τῆς Ἀκυ-
ληίας, Μεδιολάνων, Παλλίας, Ἰσπανίας, Βρετανίας καὶ
λοιπῶν ἦσαν αὐτοκέφαλοι, διοικούμενοι ὑπὸ τῶν μητρο-
πολιτῶν αὐτῶν, τῶν ἐπισκόπων δηλ. τῶν μητροπόλεων τῶν
ῥωμαϊκῶν ἐπαρχιῶν, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἐπισκόπων συνερ-
χομένων εἰς σύνοδον. Τοιαύτη ἀντοκράτωρ ἦτο καὶ ἡ ῥω-
μαϊκὴ Ἐκκλησία, ὁ δὲ Ῥώμης ἐπίσκοπος ἦτο εἰς τὴν
μητροπολιτῶν, οὐ τις ἡ μητροπολιτικὴ περιφέρεια ἐξε-
τείνεται ἐπὶ τῶν χωρῶν τῆς μέσης καὶ κάτω Ἰταλίας
(provincia suburbicaria). Πᾶσαι αὐταὶ αἱ ἐπὶ μέρους

Ἐκκλησίαι ἦσαν ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξάρτητοι καὶ αὐτοκέφαλοι. Ἡ τῆς Ῥώμης Ἐκκλησία ἐν τῇ Δύσει, καὶ ἡ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐτιμῶντο μόνον πλείοτερον τῶν ἄλλων ἐνεκα τῆς πολιτικῆς σημασίας τῶν πόλεων τούτων. Τὴν πρώτην τιμητικὴν θέσιν μεταξὺ τούτων εἶχεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ῥώμης, ὡς πρωτεύουσας τοῦ ὅλου βωμικοῦ κράτους, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν βασιλεύουσαν πόλιν, ὡς λέγει ὁ 28 κανὼν τῆς Δ' Οἰκουμένης Συνόδου. Τὰ πρωτεία ταῦτα ἦσαν ἀπλὰ πρωτεία τιμῆς, ὡς μεταξὺ ἀνεξαρτήτων καὶ ἀνηλίκων ἀδελφῶν τιμᾶται πλείον ὁ πρεσβύτερος ἀδελφός καὶ ἔχει ἡθικὴν τιμὴν ὑπεροχήν, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχῃ διὰ τοῦτο καὶ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν θέλησίν του ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν, νὰ ἔχῃ ἐξουσίαν ἐπ' αὐτῶν. Ἦσαν λοιπὸν τὰ πρωτεία τῆς Ῥώμης πρωτεία τιμῆς, οὐχὶ ἐξουσίας (honoris, non jurisdictionis ἢ potestatis). Εἶναι ἀληθὲς ὅτι οἱ ἐπίσκοποι Ῥώμης ἦδη ἀπὸ τοῦ Ι' αἰῶνος ἐκ φιλοδοξίας καὶ φιλαρχίας ὁρμώμενοι ἐμφύοντο τοῖς Ῥωμαίοις ἡζίουσαν νὰ ἐπιβληθῶσιν ἐπὶ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν καὶ ὑποτάξωσιν αὐτὰς εἰς τὴν θέλησιν καὶ ἐξουσίαν των, ἀλλ' αἱ ἀποπειραὶ αὐτῶν ἀπεκρούσθησαν καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἐν τῇ Δύσει ἐντόνως ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων τῶν διαφόρων ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν, αἵτινες ὑπερήσαν μετὰ πολλῆς ζηλοτυπίας καὶ τόλμης τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὸ αὐτοκέφαλον τῶν Ἐκκλησιῶν των. Οὕτως ὁ Ἐφῆσου Πολυκράτης μετὰ τῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐπισκόπων ἀπέκρουσαν κατὰ τὸν Β' αἰῶνα τὴν ἀξίωσιν τοῦ Ῥώμης Βικτωρίου, ἵνα ἐπιβάλλῃ αὐτοῖς τὴν πρᾶξιν τῆς βωμικῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὴν τέλει τοῦ Πάσχα. Κατὰ δὲ τὸν Ι' αἰῶνα οἱ ἐν Ἀφρικῇ ἐπίσκοποι ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Καρχηδόνης μητροπολίτου Κυπριανοῦ ἀπεδοκίμασαν διὰ δύο συνόδων (255 καὶ 256) τὴν γνώμην τοῦ Ῥώμης Στεφάνου περὶ τοῦ βαπτίσματος τῶν αἰρετικῶν, ἣν ἠθέλησεν οὗτος δι' ἀπειλῶν νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὴν ἀφρικανικὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ ἐνότις τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνας τοῦ χριστιανισμοῦ συνίστατο κατὰ ταῦτα οὐχὶ ἐν τῇ ὑποταγῇ τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν ὑπὸ ἑνὸς ἐπισκόπου, ἀλλ' ἐν αὐτῇ πίστει, ἣν ὁμολογοῦν πᾶσαι αἱ ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίαι καὶ ἐν τῇ ἀμοιβαίᾳ ἀγάπῃ αὐτῶν καὶ τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν. Πόλιν τινὰ μόνον ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἔσκειν οἱ ἐπιστημότεροι τῶν τότε μητροπολιτῶν, ὁ Ῥώμης, κατὰ πρῶτον λόγον, καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας καὶ ὁ Ἀντιοχείας κατὰ δεύτερον, διὰ τὴν πολιτικὴν σημασίαν τῶν πόλεων τούτων. Τοῦτο ἦτο τὸ πολιτικὸν τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς πρώτους τρεῖς αἰῶνας καὶ ἐν Ἀνατολῇ καὶ ἐν τῇ Δύσει, ἐπικρατεῖ ἡλ. τὸ σύστημα τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Ἐλθωμεν νῦν εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ ἐντεῖθεν χρόνους μέχρι τοῦ σχίσματος.

Ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ἤρχισεν ἡ Δύσις νὰ παρακλινῇ κατὰ μικρὸν ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου τούτου συστήματος τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, διότι ἡ Ῥώμη κατώρθωσεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ὑποτάξῃ πᾶσας τὰς ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίας τῆς Δύσεως καὶ νὰ ἀναλάβῃ αὐτὴ

καὶ συγκεντρώσῃ εἰς χεῖρας τῆς πᾶσαν τὴν διέθυνσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, αἱ δὲ ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίαι τῶν δυτικῶν χωρῶν ἀπώλεσαν κατὰ μικρὸν πᾶσαν ἰδίαν ἀνεξαρτησίαν ἢ τὸ αὐτοκέφαλον. Εἰς τοῦτο συνέτεινον τὰ ἐξῆς μάλιστα αἰτίαι. Πρῶτον αἱ ἀρειανικαὶ καὶ αἱ περὶ δύο ἐν Χριστῷ φύσεις μεγάλας δογματικαὶ ἐριδὲς τοῦ Δ', Ε', Σ' καὶ Ζ' αἰῶνος, αἵτινες ἐτάραξαν μεγάλως τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐνεκα τοῦ κινήσου, ὃν διέτρεχον κατ' αὐτὰς οἱ ἐπίσκοποι τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν παρὰ τῶν ἐντιφρονούντων αὐτοκρατόρων, ἠνάγκασον τοὺς τοὺς νὰ συνασπίζονται πρὸς ἀλλήλους καὶ νὰ συγκεντρώνονται περὶ ἐπιστήμων καὶ ἱσχυρῶν ἱερέων, ὅπως ἀντιτάσσωνται μεγάλῃ τέραν ἐνίστασιν κατὰ τῶν καταδικαζόντων αὐτοὺς ἀνιπάλων. Ἐν τῇ Δύσει ἦτο φυσικὸν ἐν ταῖς δεινταῖς ἐκείναις περιστάσεσιν οἱ ἐπίσκοποι νὰ συγκεντρωθῶσι περὶ τὸν ἐπίσκοπον Ῥώμης, ὡς τὸν ἐπιστημότερον τῶν δυτικῶν ἐπισκόπων, οὗ ἡ Ἐκκλησία ἦτο ἡ ἐπιστημοτάτη ὡς τῆς πρωτεύουσας τοῦ Κράτους, καὶ ἡ μόνη ἐν τῇ Δύσει ἀποστολική, ἐξ ἀποστολικῆς δὴλ. συστάσεως, διότι περὶ τοῦ Παύλου τοῦλάχιστον γνωρίζομεν βεβαίως ὅτι ἐκεῖ ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον. Κατὰ τὸν ἀρειανισμὸν, ἡμικρειανισμὸν, μονοφυσιτισμὸν καὶ μονοθελητισμὸν ὑπὸ τῶν αὐτοκρατόρων ὑποταγισμένων ἐπάλαιον οἱ δυτικοὶ ἔχοντες ἐπὶ κορυφῆς ὡς σηματοφόρον των τὸν Ῥώμης. Τοῦτο συνήθισε τὰς ἐκκλησίας τῆς Δύσεως εἰς τὸ νὰ δέχωνται ὁδηγίαν ἀπὸ Ῥώμης. Ἡ ἐν ἡρᾷ σύμμοχλῳ καὶ ὁ συνασπισμὸς οὗτος μεταβλήθη ταχέως εἰς ὑποταγὴν. Οὕτως ὑπεβλήθη πρώτη ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ῥώμης ἡ Ἐκκλησία τοῦ ἀνατολικοῦ λεγομένου Ἰλλυρικοῦ, ἡ βραδύτερον ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἰσχυροῦ τῇ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως ἐνωθεῖσα. Ἡ ὑποταγὴ αὕτη ἐγένετο μετὰ πολλῆς δυσκολίας. Ἡ ἀφρικανικὴ Ἐκκλησία ἀκόμη κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Β' αἰῶνος ἀνίστατο εἰς πᾶσαν ὑποταγὴν ὑπὸ τὸν Ῥώμης, ἀπὸ δὲ τῆς ἐν Μελιτέμ Β' συνόδου κατὰ τὸ 416 κατεδικάσθη πᾶσαν Ἐκκλησίαν κληρικῶν εἰς τὰ πέραν τῆς θαλάσσης δικαστήρια (ad transmarina iudicia), δὴλ. τὰ τῆς Ῥώμης. Ἐπὶ Λέοντος ὅμως τοῦ Α', κατὰ τὴν μέσιν τοῦ Β' αἰῶνος, ὑπῆλθον ὑπὸ τὸν Ῥωμαίων ζυγὸν ἡ Ἐκκλησία αὕτη, ζητήσασα τὴν προστασίαν τοῦ Ῥώμης ἱσχυροῦ ἐπισκόπου κατὰ τῶν πιέσεων τῶν τότε τὴν Ἀφρικὴν καταλαβόντων Βενδάλων. Ἡ ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἀντίστατον περισσότερο εἰς τὰς κατακτητικὰς ἀξιώσεις τῶν Ῥωμαίων ἐπισκόπων μάλιστα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἐπισκόπου Ἀρελάτης Ἰλκρίου. Καὶ αἱ εἰκονομαχικαὶ δι' ἐριδὲς τοῦ ΙΙ' αἰῶνος τὴν αὐτὴν ἔσχον ἐπιρροήν, συνέτειναν δὴλ. καὶ αὐταὶ εἰς τὸ νὰ ὑψώσωσιν ἐν τῇ Δύσει τὴν δύναμιν τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ῥώμης, διότι καὶ πάλιν οἱ ἐπίσκοποι τῆς Δύσεως κατὰ τοῦ Λέοντος Ἰσχυροῦ καὶ τῶν μετ' αὐτὸν εἰκονομάχων βασιλέων εἶχον συμφέρον νὰ ᾖναι ἡνωμένοι καὶ συνασπισμένοι, φυσικὸν δὲ κέντρον ἐν τῇ Δύσει ᾖσαν οἱ τῆς παλαιᾶς πρωτεύουσας ἐπίσκοποι. Δευτέρα αἰτία διευκόλυνε τὴν συγκεντρώσιν τῆς ὅλης διοικητικῆς ἐξουσίας εἰς τὰς χεῖρας τῶν τῆς Ῥώμης ἐπισκόπων ἐν τῇ Δύσει ὅπως τὸ ὅτι ἀπὸ τοῦ Β' αἰῶνος, ὅτε ἤρχισεν ἡ ἐπιδρομὴ τῶν βο-

ρῶν ἀγγλοσαξωνικῶν λαῶν εἰς τὴν μέσιν, δυτικὴν καὶ μεσημβρινὴν Εὐρώπην, τῶν Βενδάλων, Γόθων, Βουργουνδίων, Λογγοβάρδων, Φράγκων, Ἀγγλων καὶ λοιπῶν, τοὺς πλείους τῶν λαῶν τούτων ἐπέστρεψεν εἰς τὸν χριστιανισμὸν ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία. Οἱ λαοὶ οὗτοι ἐδέχθησαν τότε ἀπὸ Ῥώμης οὐ μόνον τὸν χριστιανισμὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν πολιτισμὸν, τὰ γράμματα, τὰς τέχνας, τὰ πάντα. Τοῦτο ἐνεκα οἱ λαοὶ οὗτοι τῆς Δύσεως σεβόμενοι μεγάλως τὴν Ῥώμην, προθύμως ἐδέχθησαν νὰ ὑποκύψωσιν ὑπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτῆς διοίκησιν. Ὁ τρίτος λόγος εἶναι, ὅτι ἐπὶ τοῦ ἐπισκοπικοῦ θρόνου τῆς Ῥώμης ἐκάθησαν ἄνδρες διοικητικῶτατοι καὶ ἀρχικῶτατοι, κατεχόμενοι ἰσὴν ἱκανότητά τοῦ διοικεῖν πρὸς τὴν φιλαρχίαν καὶ τὴν φιλοδοξίαν αὐτῶν, αἵτινες κατὰ μικρὸν ἠδυνήθησαν νὰ ὑποτάξωσι πᾶσας τὰς ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίας τῆς Δύσεως καὶ νὰ ἐξαλείψωσι πᾶν ἱγὺς ἀνεξαρτησίας καὶ αὐτοκεφάλου. Τοιοῦτοι ἄνδρες ὑπῆρξαν κυρίως τρεῖς, Λέων ὁ Α', Γρηγόριος ὁ Διάλογος καὶ Νικόλαος ὁ Α'. Ἀλλαι αἰτίαι τῆς ὑπὲρ πᾶσας τὰς ἄλλας δυτικὰς Ἐκκλησίας ὑψώσεως τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Δύσει καὶ τῆς συγκεντρώσεως ἀπάσης τῆς ἐξουσίας εἰς αὐτὴν ὑπῆρξαν ὅτι ἦτο ἡ μόνη ἀποστολικὴ Ἐκκλησία ἐν τῇ Δύσει καὶ ὅτι ἡ Ῥώμη ἦτο συνήθως ἡ πρωτεύουσα τοῦ δυτικοῦ Ῥωμαίου κράτους. Οὕτως ἐνεκα τῶν ἑνῶ κυρίων αἰτίων καὶ ἄλλων δευτερευόντων λόγων συνέβη ἐν τῇ Δύσει μετὰ τὸν μέγαν Κωνσταντίνον νὰ μεταβληθῇ ἡ ἀρχαία ἐκκλησιαστικὴ διοίκησις, νὰ ἐκλιπῇ ἐκεῖ τὸ σύστημα τῶν αὐτοκεφάλων, ἀνεξαρτήτων ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν, νὰ καταργηθῇ πᾶσα ἀνεξαρτησία αὐτῶν, ὁ δὲ φιλοδόξος καὶ φιλαρχὸς ἐπίσκοπος Ῥώμης, ὁ ἀπὸ τοῦ Σ' αἰῶνος Πάπας κληθεῖς, νὰ καταλάβῃ τὴν ἐνωτάτην ἐξουσίαν καὶ νὰ συγκεντρώσῃ ἐν ἑαυτῷ πᾶσαν τὴν διοίκησιν.

Κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα τὸ νέον συγκεντρωτικὸν σύστημα τὸ παρήγαγεν ἐκ τῆς Ῥωμαϊκῆς φιλαρχίας καὶ ἐπαγωγῆς ἀπᾶσαν τὴν δυτικὴν Ἐκκλησίαν ὑπὸ τὴν ἀπερίοριστον ἐξουσίαν τοῦ Πάπα, ἐξεφάρσθη καὶ ἀκριβῶς διετυπώθη ἐν ταῖς περιβοήτοις πλαστοῖς ψευδοισιδαριανῶν διατάξεσι (decretis Pseudoisidorianis). Τὸ σύστημα τοῦτο τῆς διοικητικῆς τὸ ἀποπνίξαν πᾶσαν ἐλευθερίαν τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν, τὸ παραδῶσαν ὅλην τὴν ἐξουσίαν εἰς τὸ κέντρον, τὸ ὑποδουλώσαν πᾶσας τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν, τὸ μεταβαλὼν τὰς τέως ἀδελφὰς Ἐκκλησίας εἰς δούλας ἀπέναντι τῆς Ῥωμαϊκῆς καὶ ἀπὸ πρότερον ἰσοτίμων τῇ Ῥωμαϊκῇ καταστῆσαν αὐτὰς πιεζόμενας, ἐπικράτησαν ἐκτετε ἐν τῇ Δύσει καθ' ἅπαντας τοὺς μετὰ ταῦτα αἰῶνας καὶ ἐπικρατεῖ μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης. Οὕτως ἐμορφώθη ὁ παπικὸς δεσποτισμὸς, ὁ πείζων μέχρι τῆς σήμερον τὴν δυτικὴν Ἐκκλησίαν, οὗτινος ὁ ζυγὸς ὑπῆρξεν ἰδίως ἐπαισθητὸς καὶ ὀλέθριος κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας, ὅτε ἔθλασεν εἰς τὸ ζην τὴν δυνάμειν του, ἐν τῇ ἐποχῇ δὴλ. ἐκείνῃ, καθ' ἣν οἱ Πάπαι ἐπεβλήθησαν καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν αὐτοκρατόρων καὶ βασιλέων, οὓς ἀνεδίβαζον καὶ κατεβίβαζον κατὰ βούλησιν καὶ ὑπεδούλωσαν τελείως τὸ κράτος, διὰ δὲ τῆς διαδοχῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως ἐπέβον τὰς συνειδήσεις τῶν

λαῶν, ἐρρίψαν εἰς τὰς πυράς μυριάδας ἀνθρώπων ὡς πολέμιον αὐτοῖς καὶ παρηγοῦσιν ὅσον ἠδυνήθησαν τὴν πρῶτον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν τῶν λαῶν ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἀλλὰ καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη ὁ παπικὸς δεσποτισμὸς, ἐν καὶ οἱ χρόνοι μεταβλήθησαν, καὶ ἡ ἰσχύς τῆς Πολιτείας περιορίζεται αὐτὸν, ὡς ἐρικλινὲς ἐπικαθίσταται ἐπὶ τῶν στέφανων τῶν καθολικῶν λαῶν καὶ εἶναι κακηρυγμένους ἐχθροὺς πάσης προόδου, πάσης ἐλευθερίας ἀναπτύξεως τῶν λαῶν τούτων καὶ ἐν τοῖς θρησκευτικοῖς πράγμασι καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ, ἐπιστημονικῇ καὶ κοινωνικῇ βίῃ αὐτῶν. Ἀποδείξας ἡ περιβόητος ἐκείνη ἐγκύκλιος Γρηγορίου τοῦ ΙΣ', ἡ ἀναθεματίσασα πᾶσαν ἐλευθερίαν καὶ πρόοδον, ἡ ἐγκύκλιος καὶ ὁ Σύλλαβος τοῦ Πίου Θ' ὁμοίου πνεύματος, τὸ δόγμα τοῦ ἀλαθιῦτος, τὸ θεσπισθὲν ὑπὸ τῆς Βατικανῆς συνόδου, ὅπερ ὑπῆρξε τὸ κορυφαίον τοῦ παπικοῦ δεσποτισμοῦ, καὶ αἱ ἐγκύκλιοι τοῦ νῦν Πάπα Λέοντος τοῦ ΙΙ' ὑπὲρ τῶν ὁπισθοδρομικῶν καὶ φωτισθεσίων Ἰησουιτῶν καὶ ὑπὲρ τῆς ἀπληρχειωμένης σχολαστικῆς φιλοσοφίας Θωμά τοῦ Ἀκινάτου. Διὰ τοῦτο ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ πανταχοῦ εὐρίσκονται τὰ κράτη εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὰς ὑπερφιάλους ἀξιώσεις τοῦ παπισμοῦ, καὶ ἀναγκάζονται νὰ ἀποδιώκωσι τὰ ἰησουϊκά καὶ ἄλλα μοναχικὰ τάγματα, τὰ τυφλῶς ὑπαγετοῦντα τὰ παπικὰ σχέδια. Διὰ τοῦτο πανταχοῦ διαμαρτύρονται κατὰ τοῦ παπικοῦ τούτου δεσποτισμοῦ οἱ λόγοι ἄνδρες, πάντες οἱ φιλελεύθεροι καθολικοὶ θεολόγοι καὶ πολιτικοὶ ὡς ἀσυμβιβάστου πρὸς τὴν ἀληθὴ πρόοδον τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν λαῶν ἐν γένει. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἐξέγερσις κατὰ τοῦ Ἰησουϊκοῦ παπισμοῦ τῶν Παλατιοκαθολικῶν, τοῦ ἀνθους τούτου τῶν Καθολικῶν, ὃν πρεσβήτησαν οἱ διαστημότεροι τῶν νεωτέρων καθολικῶν θεολόγων, Δελιγερ, Φρεϊδριχ, Ράινκεν, Σούλτε, Γάκινθος, Μισχῶ, Πασάλικ καὶ λοιποὶ. Ἰδοὺ τοῦ ἡγχαί τοῦ συστήματος τῆς συγκεντρώσεως ὅλης τῆς ἐξουσίας εἰς χεῖρας ἑνός, τοῦ Πάπα, καὶ ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ συστήματος τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, τὸ ὅποιον, ὡς εἶδομεν, ἦτο τὸ ἀρχικὸν σύστημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως!

Μεταβῶμεν νῦν εἰς τὴν Ἀνατολὴν. Ἐν τῇ Ἀνατολῇ κατὰ τοὺς χρόνους ἀπὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου (313) μέχρι τοῦ σχίσματος (867) ἐξηκολούθησε τὸ αὐτὸ ἀρχαῖον τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως σύστημα, τὸ τῶν ἀνεξαρτήτων, αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τῶν ἡνωμένων διὰ τῆς αὐτῆς πίστεως μόνον καὶ τῆς ἐν ἀγάπῃ μετ' ἀλλήλων κοινωνίας αὐτῶν καὶ τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν. Ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐκείτῃ ἐπὶ μέρους Ἐκκλησία ἦτο καὶ ἔμενεν αὐτοκέφαλος. Οὕτως ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων ἦσαν τὰ τότε συμφώνως πρὸς τὴν πολιτικὴν διαίρεσιν τοῦ Ἀνατολικοῦ κράτους, ἣν ἠκολούθησε καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ, μορφωθέντα Πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς, δὴλ. τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας, εἰς δὲ προσετέθη ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Β' καὶ τὸ τῶν Ἱεροσολύμων. Τὰ τρία τελευταῖα Πατριαρχεῖα δὲν ἦσαν τότε ἀσκήματα, ὡς νῦν, ἀλλὰ εἶχον μέγαν ἀριθμὸν ἐπισκόπων καὶ ἐκτομάρμυρα δὲ λαῶν χριστιανικῶν. Ὑπὸ

τὸν Ἀλεξανδρείας ὑπῆρχον 110, ὑπὸ τὸν Ἀντιοχείας 170, καὶ ὑπὸ τὸν Ἱεροσολύμων 90 ἐπίσκοποι! Οὐδεὶς πατριάρχης ἠδύνατο νὰ ἐπεμβῇ εἰς τὰ τοῦ ἄλλου πατριαρχείου πράγματα. Ἔρχετο μὲν τὰ πρεσβεία τῆς τιμῆς ὁ Κωνσταντινουπόλεως, διότι ἦτο καὶ αὕτη βασιλεύουσα πόλις, ἐρχόμενος κατὰ τὰς τιμὰς δεύτερος μετὰ τὸν Ῥώμης, ἀλλὰ καθὼς εἰς τὸν Ῥώμης ἀπονέμοντες τὰς πρώτας τιμὰς, δὲν ἐπέτρεπον οὐδεμίαν ἐπέμβασιν εἰς τὰ ἐκ τούτων πράγματα, οὕτω καὶ τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἐτίμων, χωρὶς οὐδεμίαν νὰ ἀναγνωρίζωσιν αὐτῷ ἐφ' ἐαυτῶν ἐξουσίαν. Πᾶσαι αἱ ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίαι ἦσαν ἀδελφαὶ Ἐκκλησίαι, ἴσαι κατὰ τὰ δικαιώματα. Ἐκείναι μόνον αἱ δύο Ἐκκλησίαι θεωροῦντο ὡς πρεσβύτεραι ἀδελφαὶ καὶ εἶχον πλείοντάς μόνον τιμὰς. Αὐτοκράτορας ἦτο καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, ἀναγνωριθεῖσα ὡς ταυούτη ῥητῶς διὰ τοῦ ἡ' κανόνος τῆς ἐν Ἐφέσῳ I' Οἰκουμενικῆς συνόδου (451). Ἀνεξάρτητοι ἐπίσης ἦσαν καὶ αἱ Ἐκκλησίαι τῶν ἄλλων ὀρθοδόξων ἐθνῶν, τῶν Ἀρμενίων, Ἰβήρων, Ἀβυσσινίων καὶ λοιπῶν, καὶ πρὶν ἀποσπασθῆαι δογματικῶς ἀπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τούτων τῶν Ἐκκλησιῶν οὐσα αὐτοκράτορας καὶ ἀνεξάρτητος διώκει τὰ ἐκ τῆς ἀνεξαρτητικῆς, θεωρεῖτο δ' ἔγκλημα ἀπερορίας Ἐκκλησίας ἐπιέναι, δηλ. ἐπεμβαίνειν εἰς τὰ τῆς ξένης Ἐκκλησίας. Τοῦτο ὀρίζει σαφῶς ὁ 2 κανὼν τῆς Β' Οἰκουμενικῆς συνόδου, λέγων: «Τοὺς ὑπὲρ διοικήσιν ἐπισκόπους (διοικήσιν ἀπετελεῖ ἕκαστον πατριαρχεῖον) τῆς ὑπερορίας Ἐκκλησίας μὴ ἐπιέναι, μηδὲ συγγένει τὰς Ἐκκλησίας» ἀλλὰ κατὰ τοὺς κανόνας τὴν μὲν Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπον τὰ ἐν Αἰγύπτῳ μόνον οἰκονομεῖν, τοὺς δὲ τῆς Ἀνατολῆς ἐπισκόπους (Συρίαν δηλ.) τὴν ἀνατολὴν μόνον διοικεῖν» κτλ. Καὶ ὁ 18' ἀποστολικὸς κανὼν λέγει: «Τοὺς ἐπισκόπους ἕκαστου ἔθνους εἰδέναι γὰρ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον καὶ ἡγεῖσθαι αὐτὸν ὡς κεφαλὴν». Ἡ ἐκκλησιαστικὴ διοικητικὴ διαίρεσις ἐπρεπε νὰ ἀκολουθῇ τὴν πολιτικὴν διοικητικὴν διαίρεσιν. Ἐπρεπε δηλ. αὐτοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις νὰ ἀκολουθῇ καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν ἡ τάξις, ὡς λέγει ὁ 15' κανὼν τῆς Α' οἰκουμενικῆς συνόδου. Ἡ μὲν ἐκκλησιαστικὴ διοίκισις ἐπρεπε νὰ μὴ ἀναμιγνύται εἰς τὰ τῆς ἄλλης. Διὰ τοῦτο δὲ Ἰούλιος ὁ Ῥώμης ἠθέλησε νὰ ἀναμιχθῇ εἰς τὰ ἀνατολικά πράγματα καὶ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς τοὺς θρόνους τῶν ἐπισκόπων ὑπὸ τῶν ἡμικραιωνῶν ἐκδιωχθέντες, δὲν ἠνέχθησαν τοῦτο οἱ ἀνατολικοὶ, ὡς λέγει ὁ Σωκράτης ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ του. Καὶ δὲ ἐνεκα διαφορᾶς τινος προελθούσης ἐκ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Νεκταρίου ἠθέλησαν νὰ ἀναμιχθῶσιν οἱ Ἱταλοὶ ἐπίσκοποι, καὶ πάλιν ἀπεκρούσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνατολικῶν. Καὶ κατὰ τοῦ Ἰννοκεντίου δὲ τοῦ Α' διεμαρτυρήθησαν οἱ ἀνατολικοὶ ἐπίσκοποι, δὲ ἠθέλησεν οὕτως ἐνεκα τῶν ταρχῶν τῶν ἐκ τῆς ἱεραρίας τοῦ Χρυσόστομου ἐγερθεῖσιν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰ τῆς Ἀνατολῆς (Σωζομ. ἱστ. ἐκκλ. η' 28). Ἐν γένει ἐπεκράτει ἡ ἀρχή, ὅτι οἱ τῆς Δύσεως ἐπίσκοποι μόνον τὰ τῶν δυτικῶν Ἐκκλησιῶν ἠδύνατο νὰ διοικῶσιν, οἱ δὲ τῆς Ἀνατολῆς τὰ τῶν ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν. Διὰ τοῦτο ὁ

αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος γράφων πρὸς τοὺς δυτικούς ἐπισκόπους τῆς συνόδου τοῦ Ἀριμίνου τῷ 359 (Mansi πρακτ. συνόδων III, 259) λέγει ὅτι δὲν δικαιοῦνται νὰ ἀποφασίσωσι τι περὶ τῶν ἀνατολικῶν, διότι τοῦτο ἤθελε θεωρηθῇ σπριτισμός. Ἐπὶ καινῶν ὑποθέσεων συνεννοοῦντο οἱ πατριάρχαι (ὁ Ῥώμης ἦτο ὁ πέμπτος πατριάρχης ὁ ἐν τῇ Δύσει) καὶ οἱ προεστέμενοι τῶν ἄλλων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν μετ' ἄλλήλων διὰ γραμμάτων. Ἐν ἀνάγκῃ δὲ οἱ αὐτοκράτορες συνεκάλουν γενικὰς συνόδους, προσκαλοῦντες ἀντιπροσώπους πάντων τῶν Ἐκκλησιῶν. Αἱ οἰκουμενικαὶ αὗται σύνοδοι ἀντεπροσώπευον τὴν ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐξηλωμένην Ἐκκλησίαν. Ἐν αὐταῖς ὅμως, ἐπειδὴ ἐγίνοντο ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐν ἑλληνικαῖς πόλεσι (Νικαίᾳ, Κωνσταντινουπόλει, Ἐφέσῳ, Χαλκηδόνι), παρίσταντο συνήθως Ἕλληνας ἐπίσκοποι καὶ μόνον ὀλίγοι δυτικοὶ προσήρχοντο. Ἡ πρώτη τούτων ἐγένετο ἄνευ τινὸς ἐπιρροῆς τοῦ ἐπισκόπου Ῥώμης ἡ δεύτερα ἔρχετο μετὰ τῶν προέδρων τῆς ἐπισκοπῆς μὴ ἀναγνωρίζομενοι ἐν Ῥώμῃ ἡ τρίτη ἀπεδοκίμασε τὸν τότε ἐπίσκοπον Ῥώμης Βιγίλιον ἡ πέμπτη κατεδικάσεν ὡς αἰρετικὸν τὸν Πάπαν Ὀνώριον, καὶ ἡ πενθέκτη ἀπεκήρυξε πολλὰς διατάξεις τῆς βωμαιοῦς Ἐκκλησίας. Τὰ ἀναριθμητὰ ταῦτα γεγονότα δεικνύουσιν ὅτι ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἡ γνώμη τοῦ ἐπισκόπου Ῥώμης δὲν εὐεωρεῖτο ὑποχρεωτικῇ καὶ ὅτι, ὅτε οἱ ἐπίσκοποι τῆς ἀνατολῆς ἀπετελοῦν οἰκουμενικὴν σύνοδον, δὲν εἰδίταζον νὰ καταδικάζωσι παλαιὰς γνώμας καὶ νὰ κηρύττωσι πᾶσας αἰρετικούς, ἐὰν εὑρίσκον αὐτοὺς τοιούτους. Πάντα ταῦτα μαρτυροῦσιν, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους τούτους (ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου μέχρι τοῦ σχίσματος) ἐξηκολούθησεν ἐν τῇ Ἀνατολῇ νὰ ἐπικρατῇ τὸ σύστημα τῶν αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν ὅτι ὑπῆρχον πολλοὶ ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίαι ἀνεξάρτητοι ἐντελῶς ἀπ' ἄλλήλων ὅτι ἡ κοινὴ πίστις καὶ ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη ἦνουν αὐτάς ὅτι ἐσθόρυτο μόνον ὡς πρεσβύτερος ἀδελφὸς τὰς Ἐκκλησίας Ῥώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τὰς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, ἀλλὰ μόνον τὰς πρώτας τιμὰς ἀποδίδουσαι αὐταῖς, οὐδεμίαν ἀνωτέραν ἐξουσίαν ἀνεγνώριζον εἰς αὐτάς καὶ ὅτι μόνον ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἡ ἀντιπροσωπεύουσα τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν θεωρεῖτο ὡς ἡ ἀνωτάτη ἀρχή, ἡ ὠφελετο ὑπακοὴ παρὰ πάντων. Τοῦτο ἦτο τὸ πολιτικὸν τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους.

Ἀς κατέλθωμεν ἤδη εἰς τοὺς μετὰ τὸ σχίσμα (μετὰ τὸ 867) χρόνους.

Ἀπὸ τοῦ σχίσματος μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῇ ἡμέτερᾳ Ἐκκλησίᾳ εὐρίσκωμεν κρατὸν πάλιν τὸ αὐτὸ σύστημα τῶν αὐτοκεφάλων, ἀνεξαρτήτων Ἐκκλησιῶν. Τὰ τέσσαρα πατριαρχεῖα ἐξηκολούθησαν καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους θεωρούμενα ἀπ' ἄλλήλων ἐντελῶς ἀνεξάρτητα καὶ αὐτοκέφαλα. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἦτο καὶ αὕτη αὐτόνομος καὶ αὐτοδιοικήτος. Συνέβαινεν μὲν ἐνίοτε ἐνεκα τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Ἀράβων κατ' ἀρχὰς εἰτα δὲ τῶν Σελδούκων, τῶν Σταυροφόρων καὶ τῶν Μωαβιτικῶν ἀναγκάζονται οἱ πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας

Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, καθὼς καὶ ὁ Κύπρου ἀρχιεπίσκοπος, νὰ φεύωσιν ἀπὸ τῶν θρόνων τῶν καὶ νὰ διατρίβωσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν τῇ πόλει δὲ ταύτῃ νὰ ἐκλογίζωνται οἱ διάδοχοί των τῇ μερίμνῃ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ κατὰ τὰς ὑποδείξεις αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως νὰ διευθύνωνται τὰ πράγματα τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων ἐπὶ τινα χρόνον, ἀλλὰ τοῦτο ἐγένετο ἐξαιρετικῶς ἐνεκα τῶν δεινῶν καιρικῶν περιστάσεων καὶ ἐφ' ὅσον αὗται ἐξηκολούθουν ἐξ ἀνάγκης, ἡ καθ' ἑαυτὴν συνήθειαν ὑπὸ τῶν περιστάσεων προσωρινῶς ἐπιβλήθησαν, οὐχὶ δὲ κατὰ νόμον ἐκκλησιαστικόν. Τὸ αὐτοκέφαλον τῶν πατριαρχείων τούτων καὶ τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας ἐξηκολούθει κατ' ἀρχὴν καὶ κατὰ νόμον καὶ δύναμι τῶν κανόνων νὰ ὑφίσταται καὶ ὑπὸ τὰς δεινὰς ταύτας καὶ ἀνωμάλους περιστάσεις, καὶ αἱ ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος αἱ ἐξ ἀνάγκης ἐπιβαλλόμεναι δὲν ἀνῆλθον τὸν κανόνα καὶ τὰ κετηγμένα δικαιώματα. Διὰ τοῦτο ἐσπεῖον πάντοτε τὰ πατριαρχεῖα ταῦτα καὶ ἡ Κυπριακὴ Ἐκκλησία, ὅπῃς ἐπέτρεπον αἱ περιστάσεις, νὰ ποιοῦσι πλήρη χρῆσιν τῶν δικαιωμάτων των τούτων καὶ νὰ κηρύττωσι τὴν κατὰ τοὺς κανόνας ἀνεξαρτησίαν καὶ αὐτονομίαν αὐτῶν. Τὸ αὐτοκέφαλον ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ διοικήσει ἐπέκτεθη κατὰ μικρὸν καὶ ἐκείνοι οἱ λαοί, οἵτινες εἰλκυσθήσαν εἰς τὸν χριστιανισμόν κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὑπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, οἱ Βουλγαροὶ, οἱ Σέρβοι καὶ οἱ Βλάχοι. Καὶ οἱ μὲν Βούλγαροι ἐγένοντο ἐκκλησιαστικῶς ἀνεξάρτητοι ἐπὶ τοῦ βασιλέως αὐτῶν Συμεῶνος τοῦ Α' (888-927), ἐφ' ᾧ ἀνεγνωρίσθη παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὡς αὐτοκέφαλος ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ὀχρίδος, ὅπου εἶχον τότε τὸ πολιτικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν κέντρον των οἱ Βούλγαροι (932, Farlati illyricum sacrum VIII 195). Βραδύτερον δὲ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ πρώτου ἱδρύθῃ δεύτερον βουλγαρικὸν κράτος, ἀνεδέχθη πρωτεύουσα αὐτοῦ τὸ Τύρνοβον, οὗ τινος ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἀνεδέχθη ὡσαύτως αὐτοκέφαλος ἐπὶ Ἀσάν τοῦ Α' καὶ Ἰωάννου Δούκα Βατάτζη τῷ 1234. Οἱ Βλάχοι κατ' ἀρχὰς ὄντες ἡνωμένοι μετὰ τῶν Βουλγάρων ἐγένοντο μετὰ τοῦτο καὶ πολιτικῶς καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἀνεξάρτητοι ὑπὸ τοὺς ἀρχιεπισκόπους Βουκουρεστίου καὶ Ἰασίου. Ἡ δὲ Σερβικὴ Ἐκκλησία ἐγένετο αὐτοκέφαλος ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδώρου τοῦ Ασκαρέως τοῦ Α' καὶ τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ τῷ 1221 ὑπὸ τὸν ἀρχιεπίσκοπον Πεκίου. Ἐθεωρεῖτο πρέπον καὶ δίκαιον καὶ σύμφωνον πρὸς τὴν ἀρχὴν τὴν κρατήσανσαν πάντοτε ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, καθ' ἣν ἡ ἐκκλησιαστικὴ διοίκησις πρέπει νὰ συμφορῶται τῇ πολιτικῇ, ἵνα λαὸς πολιτικῶς ἀνεξάρτητος ᾖ καὶ ἐκκλησιαστικῶς τοιοῦτος. Ἀποδεικνύεται λοιπὸν ἡλίω φαινότερον, ὅτι καὶ κατὰ τοὺς ἀπὸ τοῦ σχίσματος μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως χρόνους ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐκράτει τὸ σύστημα τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Ἐκάστη ἐπὶ μέρος Ἐκκλησία ἦτο αὐτοκέφαλος καὶ αὐτόνομος καὶ διώκει τὰ καθ' ἑαυτὴν ἐντελῶς ἀνεξαρτήτως. Ὁ Κωνσταντινουπόλεως εἶχε τὰ πρωτεῖα πάντοτε τῆς τιμῆς, ἦτο ὁ κορυφαῖος τῶν ὀ-

ρθοδόξων ἱεραρχῶν, τὸ ὀρατὸν κέντρον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ ἦσκει τὴν μεγαλύτεραν ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας, ἐπιρροήν, ἀλλ' ἡ ἐπιρροὴ αὕτη ἦτο ἡθικὴ, ἐστηρίζετο ὑπὸ τοῦ σεβάσμου πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβυτέραν καὶ σεβασμιωτέραν ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν, δὲν ἦτο δὲ δικαίωμα καὶ ἐξουσία ἐπὶ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, οὐδὲ ἠδύνατο ὁ Κωνσταντινουπόλεως νὰ ἐπιβληθῇ καὶ ἐπεμβῇ δικαιοδικῶς καὶ ἐξ ἰδίας δυνάμεως, εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν ἄλλων αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἔρχετο πρωτεῖα τιμῆς, οὐχὶ δὲ δικαιοδοσίας.

(Ἔπεται συνέχεια) Ἀ. Διομήδης Κυριακός.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΕΡΙΚΟΠΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΗΣ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ

(Ματθ. ΣΤ'. 22 — 33)

Ἔπεν ὁ Κύριος ὁ λόγος τοῦ σώματος· ἐπὶ ὁ ὀφθαλμός· ἐν οὖν ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλὸς ἢ ὅλον τὸ σῶμά σου φατεινόν ἐσται· ἐν δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ἢ, ὅλον τὸ σῶμά σου πονηρὸν ἐσται· εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον· Οὐδεὶς δύναται διὰ κυρίως δουλεύειν· ἡ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνός ἀνθέεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ Μαρμαρῇ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγηται καὶ τί πίεται· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσθῃται· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλείων ἐστὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ στείρουσιν οὐδὲ θείρουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς τὰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχὶ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προβλεῖναι ἐπὶ τὴν ἡμέραν αὐτοῦ πῶς ἔσται; καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ· πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σαλωμών ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβλέτατο ὡς ἐν τούτοις. Εἰ δὲ τὸν χῆρον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτω ἀμείνυνται, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμεῖς, ὀλιγόπιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήτε λέγοντες, τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἱ δὲ γὰρ ὁ Πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρήσετε τούτων ἁπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

Ἐργονεσία.

Ζωὴ χωρὶς φῶς εἶνε ὀλίσπος, τυριννία καὶ κόλλασις. Ἐντεῦθεν ὁ τόπος οἴκτος, τὸν ὁποῖον μὲς ἐμπνέει τὸ ἀντίκρυσμα ὑπάρξεως τυφλῆς στροφῆς· τὴν ζώην τῆς διὰ τοῦ σκότους καὶ τοῦ ζόφου· ἐντεῦθεν ἡ φρίκη, τὴν ὁποῖαν αἰσθανόμεθα, ὁσάκις ἠθελε διελεῖται ἀπὸ τῶν νοῦν μας ἡ ἰδέα ἐνδεχομένης καταστροφῆς τῆς ὁράσεώς μας· ἐντεῦθεν αἱ

τήσαι των οφθαλμών μας προφυλάξεις και ή σπουδή προς θεραπεύειν πάσης οφθαλμικής παθήσεως.

Και έν τούτοις είνε τι χειρότερον από οφθαλμούς τυφλούς ή τυφλή ψυχή.

Ή Χριστός είνε τό φώς, και τό φώς είνε ή ζωή, όστις λαμπρόν τεφρ έντός του φωτός τούτου, τίθεται και έντός της ζωής, και της ψυχής ή τοιαύτη τυφλωπίς είνε τι θλιβερότερον από αυτόν τον θάνατον. Δέν είνε κακόν τι ή θάνατος, όταν πάλλη φαιδρά, πλουσία, σκιερθσα, ή ζωή της ψυχής, αλλά τί ήμπορεί να διακοσμηθή την άθλιότητα ψυχής νεκράς, τυφλής, άσυνειδήτου, φερομένης ως έτυγεν εις τους γάυνδας της πλάνης, εις των παθών τάς στενωπούς και εις της άμαρτίας τάς άβύσσους;

Άγαπής λοιπόν, άνθρωπε, τον έαυτόν σου; Έπιμελού τό έντός σου φώς, ήτοι τον πνευματικόν της ψυχής σου οφθαλμόν. Έπιμελού τον, ήτοι καθάριζε τον. Τόν άπειλει ή πλάνη; Διώξέ την. Τόν βαρύνει ή άμαρτία; Άποτίναξέ την. Δέν βλέπεις τί γίνεται εις τά σωματικά; όταν ή οφθαλμός ήνε άπλούς, ήτοι καθαρός, όλα σου είνε πεφωτισμένα, εύτακτα, σκόπιμα, εύχάριστα. Δέν άπατώνται αι χείρες σου, δέν άποπλανώνται οι πόδες σου. τό όλον σώμα σου δέν προσκρούει πούποτε και δέν μωλωπίζεται, και χιούεις εις τά έργα σου έν γοργότητι, έν δυνάμει, έν ζωή. Διατρέπει λοιπόν και την ψυχήν σου βλέπουσαν. Με τους οφθαλμούς του σώματος τυφλούς, δύνασαι να βαδίσης προς την ζωήν, άλλ' όταν ή ψυχή ζωοθή, και ή άμαρτία και ή πλάνη την θέσουν έντός του φωτισμού του από του Χριστού, του σκοτασμού τούτου ή φρίκη είνε άπερίγραπτος, και κανείς θρήνος δέν δύναται να παραστήση επαίσιος την άθλιότητα αυτής.

Ο οφθαλμός σου όταν πάσχη, προς τον Ιατρόν βαδίζεις, φάρμακα ζητείς, διαίταν φυλάττεις, εις τους πόρους έγχειρήσεις υποβάλλεις. Θα διακωλύσης λοιπόν, όταν το αίώνιον σκότος την ψυχήν σου άπειλή; Ο Ιατρός, ή Κύριός μας, έμπρός σου είνε κάλειέ τον να σε έπιμεληθή, άποτελεσματικώς έχει τά πνευματικά φάρμακα, μόνον ακολουθήσης την διαίταν, ήν σοι ύπαγορεύει διά του νόμου του, και δέξου να σοι κάμη τάς άποκοπάς των παθών. Ηίστην: τό πιστεύειν είνε βλέπειν και κλαύσον εις τάς οφθαλμικές της ψυχής παθήσεις, τό δάκρυ δέν βλάπτει, σάζει, διακρίνει έστί μετανοείν, άποπλύνεσθαι, καθαρίζεσθαι, και ύστερον άπειρε από άνομίαν, και εργάζου δικαιοσύνην, και έτι προς ήγάπα τον Θεόν ήγάπα, τον πλησίον σου, την αλλήθειαν, τό αγαθόν. Ο Θεός, όστις είνε άγάπη, είνε και φώς και ζωή, και όταν αγάπην έντός σου έχεις, των παθών αι καταγίδες και αι θύελλαι θα διέρχωνται πλησίον σου άνίσχυροι, και καμμία άνέμου όργή και βία δέν θα δύνηθ ή σόηση τό έν σοι φώς.

Και φώς όταν έχεις, λογικόν κατέχεις, έλευθερίαν άποκατξ, και εις τον νοόν σου, την καρδίαν σου, την βίον σου την πρέπουσαν κατεύθυνσιν θα δώσης, ήλα μεταχειριζόμενος, από τίποτε μη υποδουλούμενος μηδέ παραδεδωμένος.

Εις τον όρόμον της ζωής μας δύο κύριοι μας συναντών, άσύμφωνοι, έναντιοι, αδιάλλακτοι: ή Θεός, όστις μας θέλει ιδιούς του, διά να μας προστατεύη, να μας σώση, να μας αναδείξη και μας δοξάση, και ή Μαμμωνάς, όστις ζητεί να μας άρπάση, διά να δύνηθ να μας ήτιμάσθ και να μας καταστρέψη. Ο Θεός μας κάμνει κυρίους του έαυτού μας και κυρίους του κόσμου, ή Μαμμωνάς μας θέλει ελπίς, και μας προσφέρει την κυριότητα της, διά να μας κάμη δούλους και θύματά

του. Ο Θεός μας θέλει πνεύματα, διά να σώση και την σάρκα μας. ή Μαμμωνάς μας θέλει μόνον σάρκα, διά να συγκραταστρέψη ήμους με αυτά, και τάς ψυχάς μας. Πόση λοιπόν από τους δύο κυρίους θα ακολουθήσωμεν;

Οφείλομεν άδυσωπητως τον ένα να εκλέξωμεν. Η συγκυριαρχία δέν είνε δυνατόν, όπου ή σημαία του ενός, ή του άλλου άφανίζεται, όπου ή εις άγαπάται, ή μισθθ, ή έτερος.

Τι λοιπόν κάμνεις σύ, ή άνθρωπε: Από την άπάτην του Μαμμωνά πρόσεχε. Αυτός προσποιείται ήτι συμβιβάζεται, και ότι δέχεται να σε έξουσιάζη ήμους με τον Θεόν. Πλην προσυλλάξου σύ. Έάν σε συλλάβη, τετέλεστον. Σε κατακυριεύει, σε συσφίγγει, σε έκμηυξά δόλοληρον. Θα φωνάξης τότε τον Θεόν: ούδεις θα σε άκούσθ. Όταν ή Μαμμωνάς εισήλθεν εις ψυχήν τινα, ή Θεός έξήλθεν από αυτής, όπου δέ ή σημαία της χριστιανικής έλευθερίας ανεμίζει, του Μαμμωνά ή θρόνος συντρίβεται και καταθρυμματίζεται.

Τούτου ένεκεν ής προφυλαχθόμεν από την ριλαργυρίαν, την πλεονεξίαν, την ήδίστιαν, την κοιλιοδουλίαν, την μερίμναν. Έλευθερός είνε όστις ζή κατά Θεόν, και εις αυτόν αναθέτει όλας τάς ελπίδας του. Η άγνοια της αληθείας ταύτης, ή καταπάτησις των άπ' αυτές άπορρέοντων διδαγμάτων, προκαλεί την δυστυχίαν του ανθρώπινου γένους. Μας βασανίζουν άπειροι μέρμνοι και σκοτούραι, μας ενοχλούν μυρίοι φόβοι, μας κεντούν και μας πληγώνουν τόσοι άγωνίοι εμπλεκόμεθα εις τόσους άγώνους και μάχας, διερχόμεθα μίαν ζωήν άπληστίας και βασιάνων, και άπερχόμεθα του κόσμου τούτου άνήσυχοι περί του μέλλοντός μας, και κατακουραγμένοι, άνησυχμένοι από τό παρελθόν μας Πόθεν όλα ταύτα. Έκ του ότι ή σάρξ και ή μέμνα μας κατακυριεύουν, και ή προς τον Θεόν έμπιστοσύνη είνε ξένη προς τάς ψυχάς μας. Η πατρική του πρόνοια είνε πρόδηλος, και μαρτυρείται από παντός, αυτά τα πετεινά του ήδονον, και το ή γρόυ τό κρίνα και ή γόρτζ την διαλαλούσι, και ήμους οι άνθρωποι συμβοίνει να μη την αισθάνωνται, και ζώσι μόνον εις τάς ιδέας των δυνάμεις έμπιστευόμενοι, ήτοι κτηνίαν δύναμιν μη έχοντες, και ζήτούν από τάς μερίμνας των και από τον κόσμον μόνον ήτι ή Θεός να τοίς χορηγήσθ δύναται, ούτω δέ ή άνθρωπιν ζωή φθείρεται και καταδραπανάται ασκόπως εις άγώνα άχαρην, άκαρπον, ολέθριον, μωρόν. Ζητούμεν να συλλάβωμεν τον κόσμον, και μας συλλαμβάνει αυτός, ζητούμεν να τον υποδουλώσωμεν, και μας υποδουλώνει αυτός, ήμους δέ τύσανος, άνυλεις, θηριώδεις, εύχαριστείται να μας βασανίζη, έπαυξάνων τάς τυρανικάς του όρέξεις, καθόσον αυξάνουν αι συμφοραί μας. Κανείς εκ των δούλων του Μαμμωνά δέν εύρίσκεται άναπαυμένος. Μέρμναι αίώνιοι, με άβυσσον πάντοτε αναγκών, πολυλαπασιάζουσι και έπιτεινουν την άνησυχίαν. Μία φαγούρα αδιάλειπτος ένοχλεί και κατατρώγει τους όρμώνας προς περισσότερον ύλην, έρόσον δέ προστριβώνται εις αυτήν, ή φαγούρα έπιτεινεται καταντθσα εις κόλασιν και βασανισμών.

Είνε τούτο ίδιον εις άνθρωπον έλευθερόν; Αλλ' είνε ή χειρίστη των δουλείων. Είνε κλην φρόνημον, συνετόν, πρακτικόν; Αλλ' είνε ή έσχάτη των μωρίων. Διότι ζητείται τό ύψος της ζωής εκεί όπου έκτείνεται άτερπές και θανατηφόρον τό τέλμα της άπογνώσεως και της πικρίας.

Τι λοιπόν τό άληθές έλευθερόν; τί τό πράγματι φρόνημον; Ο Κύριός μας τό φανερώνει, ής μη μεριμνώμεν διά την σφίον, ήτοι ής μη τραγώμεθα διά τάς ύλικάς

ανάγκας του μέλλοντος, ής μη τραγώμεθα, ήχι ής μη γροντίζωμεν. Οφείλομεν να εργαζώμεθα, όφείλομεν να προνοώμεν και να καννίζωμεν σκοπιμώτερον τάς εργασίας μας, αλλά μετά τούτο την έκδοσιν των εργασιών μας ής άφηνώμεν εις τον Θεόν. Όλη μας ή μέριμνα, ή πρόβλεψη, ή σοφία, χιούεις αυτόν, θα ναυαγήσουν. Βιομηχανία, εμπόριον, γεωργία, με όσον έπιστήμην και τέχνην και έν ήπισθοον, δέν δύναται να μας δώσουν ήχι την εύτηλίαν, άλλ' ούδθ την στοιχειώδη ήσυχίαν, άνευ της εις Θεόν έμπιστοσύνης. Τά πάθη μας είνε ή άβυσσος, εις την οποίαν θα βαρυνθώθ πσσα εύπορία, ή δέ κοιλιοδουλεία, ή ματακώτης, ή άτιμεία, και ή ήδίστια θα φέρωσι την πείναν έν μέσση της πληθύος των αγαθών.

Όλη ή κοινωνική διαρρύθμισ εις τούτο καίται: εις τό εργάζεσθαι, εις τό πιστεύειν εις τον Θεόν τελείως, και εις τό εφαρμόζειν την δικαιοσύνην της βασιλείας αυτού. Ο Θεός τότε εύλογεί τους ανθρώπους, και δίδει την άνεσίαν εις τάς ψυχάς των, ως και εις τά σώματά των. Όπου ή Θεός της άγάπης βασιλεύει, και τά όλίγα δύναται να άναπαύσων πολλούς, ένθ, όπου εκδύλλεται ή Θεός και οι άνθρωποι έμπιστεύονται εις τά πάθη των, παρ' όλας τάς μερίμνας των θα ήνε οι θιραιές άγνοισται τού όνου, άγωνισται άναμίνι να ήνυνται θύματα, εις μίαν ή άνεπαύσιαν και των άφρονισμάτων αγαθών, οι χορηγούμενοι. πληγών άλλων και όδυών έρμαια, δέν είνε άλλου μακροχρόνιοι από τους χυμνιστόντας και πεινώντας.

Ο ΑΠΟΓΟΝΟΣ ΤΟΥ ΠΙΘΚΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ ΜΙΑΝ

ΣΚΗΝΗ Γ'

(Συνέχεια εκ του ήρθευ 478).

Κώστας. Η δεσποινίς Εύφροσύνη έφθασεν, έξοχώτατε, ένθ τά ελέγχαμεν με την κυρίαν μητέρα σας, εγώ δέ, καθώς ήφειλα, ήθέλησα να τάς ήρώσω μόνες. Αλλ' ή δεσποινίς Εύφροσύνη, μόλις έκτάχθ την μαϊμούν, είπε: «τι άσχημον ζών! μου κάμνει κακόν πού τό βλέπω!»

Δημήτριος. Και σύ δέν έφυγες;

Κώστας. Να φύγω, κύριε; και ν' ήφσω άνωπαράπστον τον παραγνωρίζόμενον πρόγονόν μας; Έκτάχθ τό ζών, εκέσθην ότι και ή Σωκράτης δέν εκέρδιζεν. ως λέγον, από την όψιν του, άνεμέτρησα όλην την ήδίστιαν, την οποίαν εκάμμεν ή ήμάθεια, ένθυμήθηκα τά μαθήματά, τά όποια με τόσην ζέσιν μου εκάματε διά την καταγωγήν μας, ότι τό ζήν μας τό χρεωστόμεν εις την μαϊμούν, εκέσθην, πόαν, ήλιψιν θα ήσθάνεσθε, άν από τό στόμα της δεσποινίδος Εύφροσύνης ήκούετε τό έναντίον του προγόνου μας κατηγορητήριο, και ένόμισα ότι ήφειλα και την ήξιόπρεπειαν του προγόνου να σώσω, και την δεσποινίδα Εύφροσύνην να διαφωτίσω, και την έξοχότητά σας να απαλλάξω από την λύπην του να ίδητε την μνηστήν σας εις μίαν τόσον δίκην διαφωνίαν προς σας. Διά να εύρω λοιπόν την άρχήν της όμιλίας, της είπα ότι δέν θα έλεγα βέβαια σπονδαίως πώς της φαίνεται τόσον άσχημον ζών ή μαϊμού.

Δημήτριος. Και εκείνη τί σοι άπήντησε;

Κώστας. Βλέπω, μου είπε, ότι είνε πρωστατευομένη σου. Η δέ κυρία μητέρα σας τότε ήμωιν ήρώη. λέγει, πηλάζει. Και έκκαρδίσθηκα στα γέλια με την δεσποινίδα Εύφροσύνην.

Δημήτριος. Ητο άστείον, άνήντε, και έπρεπε να γελάσης και σύ.

Κώστας. Και μήπως νομίζη ή κύριος ότι δυσχερεστήθην; Απλώς έφλογίσθη ή ζήλός μου.

Δημήτριος. Ποιος ζήλος;

Κώστας. Ο διά τον πρόγονόν μας, κύριε. Έλπίζω, είπα, ότι ή κυρία και ή δεσποινίς λίαν προσεχώς θα άναδύσων δικαιοσύνην. Και όταν τούτο γενικεσθ, προσέθεσα, τό δυστυχές αυτό ζών θα γείνη και περισσότερον εύμορφον. Η κυρία ήθέλησε να με διώξη, άλλ' ή δεσποινίς Εύφροσύνη παρεκάλεσε να με ήφήση.

Δημήτριος. Και σύ ένόμισες χρέος σου να μείνης;

Κώστας. Δέν ήτο καθήκόν μου, κύριε: Τά πρόσπων του προγόνου μας μου έφάνη ανήθικόν και περίλυπον, και δεικνύν αυτό προς την δεσποινίδα Εύφροσύνην, βλέπετε, της είπα, δεσποινίς; όλη αυτή ή άσχημία προσέγεται από την ανθρωπίνην άχαριστίαν. Ο άνθρωπος ήρνήθη τον πρόγονόν του, και ής μόνον τον ήρώηθη, άλλ' και τον βδελύσεται και τον έμπαίζει. «Είμαι σάν την μαϊμού» άποτελεί σήμερον μίαν ύβριν. Η άίσειε αυτή και ή άγνωμοσύνη πώς ήμπορούταν να μη έπηράσων τάς μορφάς των προγόνων μας; Μία στενωχώρα ψυχική άντανακλάται και επί του προσώπου, όταν δέ παραταθ, και τό διαστρέφει. Η άσχημία αυτή, την έπίαν χλευάζομεν, είνε τό έργον της ιδιότης μας άχαριστίας. Αλλά δέν άπέχει μακράν ή ήμέρα, κατά την οποίαν ή δικαιοσύνη θ' άποδοθ, και οι άπόγονοι θα τιμήσουν τους πρόγονους. Τότε ή ψυχική εύχαριστία εις έκείνη και την έξωτερικήν έκφρασιν, και τά χαρακτηριστικά των προκατόρων μας, και τό «είμαι σάν την μαϊμούν» θα καλκαυή μίαν κύρην και μίαν γυναίκα, περισσότερον παρά ένν της έλεγαν, ότι είναι σάν την πέριδικα, σάν τό περιστέρι, σάν τό κέρασι, ή σάν τό τριαντάφυλλον.

Δημήτριος. Και ή δεσποινίς Εύφροσύνη τί σοι άπήντησεν;

Κώστας. Εμευδιόσεν, έξοχώτατε, και μου είπε: ήμάς, Κώστα, βλέπω ότι είσαι μεγάλος φιλόσοφος, μήπως ύπερέτσης εις του κ. Ζωχιού; — Τούτο μου έκασοφάνη, κύριε. Εγώ άγνώμων δέν θέλω να ήμαι, και ούδθ διά μίαν στιγμήν δέν ήθελα ν' ήφήσω να ύποτεθ ήτι ήφειλα και έν μέρει μόνον εις άλλον ήτι χρεωστός άποκλειστικώς εις την έξοχότητά σας. Και έσπευσα να τό δηλώσω εις την δεσποινίδα Εύφροσύνην.

Δημήτριος. Της είπες δηλαδή;

Κώστας. Της είπα ότι δύναται να ύπερηφανεύεται και εκείνη διά τάς γνώσεις μου και να μένη περισσότερον εύχαριστημένη, επειδή τά φώτα αυτά ήλα τά όρείλω άποκλειστικώς εις την έξοχότητά σας.

Δημήτριος. Και πώς της έφάνη, Κώστα;

Κώστας. Θα δυσχερεστήθ ή Κύριος, άν να είπω όλα;

Δημήτριος. Διδλου, Κώστα. Δηλαδή ήτο ίσως προτιμότερον να μη άνακατευθς σύ εις ταιαύτα ζητήματα, εγώ δέ μετά τον γάμον μας να αναλάβω να την μυσω, άλλ' ήτι έγεινεν έγεινε. Σύ ύπάρξες συνεκής προς τάς άρχας, και δέν δύναται να σε κατακρίνω. Απ' έναντίας σε εύχαριστώ.

Κώστας. Η κλωσύνη σας, έξοχώτατε. Δέν εκάμα

παρὰ τὸ καθήκον μου. Καὶ δι' αὐτό, ὅταν ἡ δεσποινὶς Εὐφροσύνη μὲ ἐρώτησεν ἂν ἡ ἐξοχότης σας ἀνάγκη εἰς τὰς ἰδέας αὐτάς. — δεσποινίς, τῆς εἶπα μὲ ἄκραν ἐπισκευήν, ὁ κύριός μου δὲν ἀνέκει ἀπλῶς εἰς τὰς ἰδέας αὐτάς ἀλλὰ εἰς αὐτάς εἶνε ἀπεριωμένος. Ὁ θερμότερος πόθος τοῦ εἶνε ὡς ἀποδοθῇ δικαιοσύνη εἰς τὸν ἐκείνου τοῦτον πρόγονόν μας — καὶ εἰδείξα τὴν μαίμου — καὶ νὰ ἀναστηλωθῇ οὗτος εἰς τὴν ὑπόληψιν ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων ἀπογόνων τοῦ. Δικτὶ νὰ μᾶς ἐνοχλῇ ἡ ἀλήθεια; ἕνας ἄνδρας, εἶνε ἕνας ἁρσενικός πύθκος, καὶ περὶ σφύρον τειροποιούμενος. Μία γυναῖκα, μία κόρη, εἶνε μία μαίμου μεταμορφωμένη. Ὁ κύριός μου, δεσποινίς, τῆς εἶπα, τὸ ἀποδεικνύει αὐτὸ μὲ τὴν ἐπιστήμην, καὶ ἔχω τὴν πεποίθησιν, ὅτι μίαν ἡμέραν ἡ δεσποινίς δὲν θὰ ἔχη γνώμην διαφορετικὴν.

Δημήτριος. Αὐτὸ ἐπερίμενα, Κώστα, ὡς ἀκούσω, αὐτὸ ἀκριβῶς. Βεβαίως ἡ ἰδική μου ἡ σύζυγος πρέπει νὰ ᾔσῃ ἡ πρώτη σημαιοφόρος τῶν ἰδεῶν μου.

Κώστας. Δυστυχῶς κύριε, εἰς τὸ σπῖτι των δὲν ἐκατάλαβαν, φαίνεται, ἀκόμη τὰ εὐεργετήματα τῆς φωνῆς καὶ τῶν ὁφείλων. Ἡ δεσποινίς Εὐφροσύνη εἰς τὰ τελευταῖα λόγια μου ἐφάνη νὰ στενοχωρῆται «ἀδελὰδὲ, μοῦ λέγει, θὰ παραδεχθῶ ὅτι εἶμαι μαίμου μεταμορφωμένη;»

Δημήτριος. Ἡ πρόληψις, Κώστα, ἡ πρόληψις, τὸ σκοτεινὸν αὐτὸ τέκνον μητρὸς σκοτεινοτέρας, τῆς ἁμαθείας, ἰδοὺ ὁ ἐχθρὸς Ἄλλ' ἡ δεσποινίς Εὐφροσύνη θὰ ἐλευσθῇ εἰς τὰς ἀρχάς μας. Πλουσιωτέρα ἀνάπτυξις τοῦ φασφορικῆς στοιχείου, μικρὰ διδασκαλίαι καὶ τὰ πάντα θὰ διορθωθῶν.

Κώστας. Τὸ ἐλπίζω, κύριε. Καὶ δι' αὐτὸ καὶ ἐγὼ τῆς εἶπα καὶ τί πειράζει, δεσποινίς; θὰ ταυρίσκητε Μήπως καὶ ὁ κύριός δὲν πιστεύει ὅτι εἶνε ἕνας πύθκος μεταμορφωμένος;

Δημήτριος (μὲ μεγάλην ἐξέφιν). Βλάξ, κτήνος, ἡλίθιος, ἀναίσχυτος. Καὶ ποῖος σοῦ ἔδωκε τὸ δικαίωμα νὰ διηλθῇ περὶ τοῦ κυρίου σου κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον;

Κώστας. Μά, κύριε... αἱ διδασκαλίαι σας...

Δημήτριος. Δὲν σοῦ ἐπιτρέπω τοῦ λοιποῦ, ἡλίθιε, νὰ ἐπικαλεῖσαι τὰς διδασκαλίας μου. Ἄλλο αἱ γενικαὶ θεωρίαι περὶ τῆς ἀνθρωπίνης καταγωγῆς, καὶ ἄλλο τὸ νὰ λέγῃς ὁρισμένως εἰς ἕνα ἄνθρωπον, ὅτι εἶνε πύθκος μεταμορφωμένος. Αὐτὸ εἶνε ἐλλειψὶς ἀνατροφῆς.

Γιάννης. (προβάλλων ἐκ τῆς θύρας) Ἐγὼ δίκαιον ὁ κύριος, Κώστα, ἔπρεπε νὰ εἶσαι βλάξ, διὰ νὰ μὴ ἐνοχλήσῃς, ὅτι ἡμπορεῖς νὰ εἰπῇς ὅλους τοὺς γαῖθάρους κτήνη, ἀλλὰ εἶνε ἀγένεια νὰ τὸ εἰπῇς διὰ κάθε γαῖθάρου χωριστά.

Δημήτριος. Εἶσαι ἔδω καὶ τὸ ἀκόμη; Μά, τέρατα, σὺ δὲν ὑποφέρεσθε πλέον; σὺς συνωμώσατε διὰ νὰ μὴ σκάσετε. Γρήγορα νὰ φύγετε, αὐτὴν ἀμέσως τὴν στιγμὴν. Γρήγορα, σὰς λέγω (λαμβάνει ἀπειλητικῶς τὴν βραχίονά του).

Κώστας. Μὴ συγχύσεσθε, κύριε φεύγοντες ἀμέσως ἡμεῖς δὲν ἔχομεν θέσιν ἐδῶ εἰμεθα ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, ἄνθρωποι ὅμως, καὶ θέλομεν νὰ μείνωμεν τοιοῦτοι. Καὶ ἡ δεσποινίς Εὐφροσύνη, ἐξοχώτατε, θὰ ἦτο ἄδικον νὰ τεθῇ ὑπὸ τὴν στέγην ταύτην. Καὶ δι' αὐτὸ ἔκμα; ὅτι ἡμποροῦσα, ἐλπίζω δὲ ὅτι ὁ Θεὸς θὰ τὴν φυλάξῃ. Ἐξοχώτατε, σὰς ἀφήνω. (Παραίτων τὴν μαίμου καὶ ὡθὼν αὐτὴν πρὸς τὸν ἱετὸν Δημήτριον) Ἰδοὺ ἡ ἀξία πύθκος σας. (ὁ Κώστας καὶ ὁ Γιάννης ἀπέχονται βιαστικοί. Ὁ ἱετὸς Δημήτριος καταφέρει τὴν ῥάβδον, διὰ νὰ κτυπήσῃ τὸν Κώστα. Ἄλλ' ἔντ' αὐτοῦ κτυπᾷ τὴν μαίμου, ἥτις βάλλει κραυγὰς).

Δημήτριος (κλείων τὴν θύραν, διὰ νὰ μὴ ἀκουσθῶσιν αἱ κραυγαί). Ἄλλ' αὐτὸ εἶνε ἀπελπιστικόν. Δύο παλχοῦ πηρέται νὰ μὲ ἀναστατώσουν! Ἄ! ἡ ἐπιστήμη ἔχει τὰς θυσίας τῆς καὶ ἀνάγκη νὰ τὰς δεχθῶ μὲ καρτερίαν (κρούεται ἡ θύρα). Ποῖος εἶνε;

Φωνὴ ἔξωθεν. Ἀνοίξατε, παρακαλῶ. (ὁ Δημήτριος ἀνοίγει, καὶ εἰσέρχεται ἡ μνηστὴ αὐτοῦ Εὐφροσύνη) (Ἐπεται τὸ τέλος).

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓ. ΙΩΑΚΕΙΜ ΤΟΥ Γ'

Ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' ὁ Σύλλογος τῆς «Ἀναπλασεως» ἀπεβύθηεν αὐτῷ εἰς Ἄγιον Ὅρος τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα: «Συγχαίρομεν Δόξα Θεῷ ὁρθοδόξοις πιστοῖς. Ἡ δὲ Α. Θ. Παναγιότης ἀπήντησεν οὕτω: α' Ἀντίπλαιν, Ἀθήνας» δέχθητε πατρικὴς εὐχαριστίας καὶ εὐχάς. Πατριάρχης Ἰωακείμ».

ΕΚΤΟΝ ΤΜΗΜΑ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ» ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ

Τὴν προπαρασκευαστὴν Δευτέραν, 23ην Μαΐου, ἰδρύθη ἐν Λεβαδείᾳ Τμήμα τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου, οὗ ἑποιοὶ διὰ μὲν τὸ πρῶτον ἔτος ἐξελέγησαν οἱ κ.κ. Ἀναστ. Ἀναστασίου, Κ. Παπαχρήστου, Γ. Γρηγορίου, ἱετρός, Γ. Λουκιδῆς, Ἀθ. Νικαίνας, ἱερεὺς διὰ δὲ τὸ δεύτερον ἔτος οἱ κ.κ. Πλ. Νάκος, Α. Μπουρόζος, ἱετρός, Γ. Γεωργίου, Καραμετζίδη, ἱερεὺς, Γ. Πασχάλης, Γ. Χαρδαβοῦλιας, δικηγόρος διὰ δὲ τὸ τρίτον ἔτος οἱ κ.κ. Α. Φλώρος, ἱετρός, Ἡρ. Τσόγας, Γ. Ρηγόπουλος, Πλ. Βιτωκιστῆς, Σπυρ. Καβρὴς. Ἡ ἰδρυσις τοῦ Τμήματος Λεβαδείας ἐγένετο διὰ τοῦ ἀπεσταλμένου τῆς «Ἀναπλασεως» κ. Μιχ. Γ. Γαλαίου, τὰ δὲ ἐγγραφέντα μέλη ἐν διαστήματι δύο ἡμερῶν ἀνέστησαν εἰς 106.

ΔΩΡΕΑ ΥΠΕΡ ΤΗΣ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει κ. Π. Γ. ἐδωρήσατο εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἀναπλασεως» δρ. ἐκατὸν ἐνεγκόντα.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΚΩΝ

Ἐξεδόθη καὶ τὸ Β' τεύχος τοῦ Γ' τόμου.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ Εἰς τὰς λαϊκὰς σχολὰς τῆς «Ἀναπλασεως»

Ἐν τῇ ἐν Ἀθήναις παρὰ τὴν Γ. Σύνοδον

Σαββάτῳ 9 Ἰουνίου, ὥρ. 8 — 9 μ.μ.

Κυριακῇ 10 « ὥρ. 8 — 9 μ.μ.

Ἐν τῇ ἐν Πειραιεῖ

Πέμπτῃ 7 Ἰουνίου ὥρ. 8 — 9 μ.μ.

Κυριακῇ 10 « ὥρ. 5 — 6 μ.μ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΡΙΣΤ. Ζ. ΔΙΑΛΗΞΜΑ

66 — Ὁδὸς Ἀδριανοῦ — 66